

Doma in po svetu

PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV

Ugrabitelja venezuelskega potniškega letala ubita – Rešenih 79 potnikov in članov posadke – Vloga ZDA?

WILLEMSTAD, Curacao – Danes zjutraj je posebno izurjena ekipa venezuelskih policistov vdrla v ugrabljen potniško letalo, last venezuelske letalske družbe Aeropostal, ubila oba ugrabitelja in rešila vseh 79 potnikov in članov posadke. Prva poročila govorijo o možnem sodelovanju v protiteroristični akciji tudi nekaj ameriških strokovnjakov.

Letalo je bilo ugrabljeno preteklo soboto. Ugrabitelja sta prisilila pilota, da je pristal na letališče na otočju Netherlands Antilles. Ugrabitelja sta zahtevala 5 milijonov dolarjev in še helikopter. Ko so bila pogajanja v teku, so policisti pripravljali napad in ga danes kmalu po polnoči tudi uspešno izvedli. Kot kaže, je bil eden od ugrabiteljev bivši poročnik haitijske vojske, drugi pa je imel na sebi potni list z Dominikanske Republike. Menda je bilo na letalu 5 ameriških državljanov.

Walter Mondale in Geraldine Ferraro danes v Clevelandu – Jesse Jackson zopet povzroča težave za demokratska kandidata

NORTH OAKS, Minn. – Danes pride ta v Cleveland, Ohio predsedniški kandidat Walter F. Mondale in podpredsedniška kandidatka Geraldine Ferraro. V teku v tem mestu je namreč zborovanje Narodne urbanistične lige, ki zastopa interese črncev in je v črnski skupnosti dokaj vplivna. Demokrati pa računajo na veliko podporo črncev na novembrskih volitvah. Voditelji Narodne urbanistične lige so zelo nezadovoljni, ker je predsednik Ronald Reagan odklonil povabilo, naj tudi on govori na zborovanju. Pred štirim leti se je bil Reagan, takratni republikanski kandidat zoper Jimmyja Carterja, govoril na zborovanju.

Kot kaže, je Jesse Jackson še vedno nezadovoljen z Mondalom in Ferraro. Pravi, da demokratska kandidata dovolj ne upoštevata želja in interesov črnske skupnosti in tudi interesov drugih manjšinskih skupin. Jackson noče potrditi, da bo aktiven v predsedniški kampanji in sedaj razmišlja, ali naj bi kandidiral za zvezni senat v državi Južna Karolina, kjer pa ima veliko prednost republikanski senator Strom Thurmond, čeprav je Thurmond star 81 let.

Včeraj je Mondale imenoval črnkega kandidata Charlesa Rangela iz New Yorka za tretjega sonačelnika demokratske kampanjske organizacije. Geraldine Ferraro pa je imenovala nekega črnca za člana njene kampanjske ekipe. Doslej ni bilo v tej ekipi nobenega črnca, kar je užalilo Jacksona in druge črnce. Da bi ne bili užaljeni več, je Ferraro našla črnca, sposobnega za mesto v organizaciji.

Danes popoldne ob 5.30 bosta Mondale in Ferraro na Public Square v mestnem središču. Jutri bosta pa v Missisippiju, v četrtek pa v Teksasu.

Republikanska predsedniška kampanja je seveda tudi že v teku, vendar republikanci še čakajo na svojo konvencijo, ki bo v Dallasu, Teksas, v dveh tednih.

Pogajanja o obrambnem proračunu za fiskalno leto 1985 odložene – Kongresniki sprti glede nekaterih izdatkov oz. programov

WASHINGTON, D.C. – Včeraj so bili v zveznem kongresu prisiljeni odložiti za nedoločen čas pogajanja o obrambnem prora-

čunu za fiskalno leto 1985, ki se bo začelo 1. oktobra letos. Kongresniki so sprti glede odobritve denarja za takoimenovano MX raketo ter za razvoj protisatelitskega orožja. Predsednik Reagan želi oba vojaška programa, demokrati v kongresu so pa večinoma proti, ker menijo, da sta programa predraga ter da bi le pospeševala oboroževalno tekmo.

Voditelji političnih strank v Izraelu se pogajajo o novi vladi – Likud stranka pod Jitzakom Šamirjem ima prednost

JERUZALEM, Izr. – V teku so pogajanja med številnimi strankami, zastopane v novoizvoljenem parlamentu. V parlamentu je 120 sedežev, torej vlada potrebuje najmanj 61 glasov. Na zadnjih volitvah je laburistična stranka dobila 44 sedežev, vladajoča likud stranka pa le 41. V parlamentu je več drugih strank in obe vodilni se sedaj pogajata s temi. Vsaka stranka seveda zahteva ceno za vstop v morebitno koalicijsko vlado in radi tega so pogajanja komplicirana.

Kot kaže, ima likud stranka zagotovljenih 52 glasov v parlamentu, laburistična pa le 50. Opazovalci političnih razmer pravijo, da bi bila vsaka koalicijska vlada v sedanjih razmerah šibka in bi ne mogla dolgo trajati. Zaradi tega pričakujejo nove parlamentarne volitve.

Andrej Gromiko zelo pesimističen glede odnosov med ZSSR in ZDA – Govoril z Georgeom McGovernom v Moskvi

MOSKVA, ZSSR – Na osebem obisku v Moskvi je bivši demokratski predsedniški kandidat in nekdanji zvezni senator George McGovern. Sovjetski zunanji minister in vplivni član vodilnega politbiroja Andrej A. Gromiko je McGovernu sprejel na sestanku, ki je bil na letovišču ob Črnem morju, kjer je Gromiko na počitnicah.

Po srečanju z Gromikom je McGovern govoril z novinarji in povedal, da je bil Gromiko zelo pesimističen. Gromiko je namreč mnenja, je dejal McGovern, da bo predsednik Reagan ponovno izvoljen in da bo to slabo za odnose med velesilama. Prav tako Gromiko ne verjame, da bo res prišlo do pogajanj o preprečevanju oborožitvene tekme v vesolju. Pogajanja so napovedana za septembra letos na Dunaju, Sovjeti pa protestirajo, da ZDA nočejo sodelovati.

– Olimpijske vesti –

V teku v Los Angelesu so 23. Olimpijske igre. Prvi rezultati kažejo, da imajo veliko prednost ameriški športniki in športnice, v nogometu in košarki pa sta zelo močni moški ekipi iz SFRJ. Američani so zelo močni v plavanju, panogi, v kateri so že dobili več zlatih kolajn in dosegli nekaj svetovnih rekord. V kolesarjenju sta zmagala Amerikanec in Amerikanka, v moškem tekmovanju pa je bil 7. Bojan Ropret iz Slovenije, Primož Cerin 35., Jure Pavlič pa 42. Včeraj so nogometaši SFRJ, o katerih govorijo na OI, da ima dobro možnost za zlato kolajno, premagali Kamerun 2:1. Zelo močna je tudi moška košarkarska ekipa SFRJ, včeraj so pa ameriške košarkarice, ki so zelo močne, premagala jugoslovansko ekipo 83:55.

Ameriška ekipa v gimnastiki je močna, tako moška kot ženska. Med najboljšimi Američani je Peter Vidmar iz Kalifornije, ki je dosegel najvišjo oceno 10 v eni njegovih nastopov.

Iz Clevelanda in okolice

Škof Jenko bo maševal—

To nedeljo, 5. avgusta, ob 12. uri opoldne na Slovenski pristavi bo daroval sv. mašo koprski škof Janez Jenko. Po maši bo kosilo, potem pa družabno srečanje oz. piknik. Preteklo nedeljo je škof Jenko maševal pri Sv. Vidu, nato je bil sprejem v avditoriju, potem sta pa škof in dr. Klemenčič bila gosta Primorskega kluba v Sterletovi restavraciji. Preteklo soboto sta se prišla na ADZ letovišče in srečala mnoge rojake.

Dr. Klemenčič bo predaval—

Dr. Drago Klemenčič, ki je urednik verskega lista *Družina* v Ljubljani, bo predaval o verskem življenju v Sloveniji to soboto, 4. avgusta, ob 7.30 zvečer v semenišču Borromeo. Vabljeni ste vsi.

Začetek festivala—

Jutri zvečer se bo začel »Starokrajski festival« na E. 185. cesti. Središče bo tudi letos pri Sv. Jožefu na E. 185. cesti in Lake Shore Blvd. Festival bo trajal vse do nedelje, nastopali bodo mnogi ansambli. Pridite!

Zadušnica—

V nedeljo, 5. avgusta, ob 10.30 dop. bo v cerkvi sv. Vida sv. maša za Luka Kuharja, ob 3. obletnici njegove smrti.

Listke je treba vrniti—

Članice Ženskega odseka pri Slovenskem domu za ostarele so naprošene, da vrnejo vse listke za srečolov Anne Ryavec, 400 E. 214. cesta (731-5770) do konca tedna. Listke lahko vrnete tudi pisarni AD ali pa Domu za ostarele. Iščejo prostovoljke, ki bi listke prodajale na Starokrajsem festivalu na E. 185. cesti. Pokličite Anne Ryavec.

Novi grobovi

Elizabeth R. Grdina

V nedeljo, 29. julija, zvečer je v St. Vincent Charity bolnišnici na posledicah srčne kapi umrla 64 let stara Elizabeth R. (Betty) Grdina, rojena Bijek, skupaj z možem Anthonyjem splošno znana in aktivna v slovenski naselbini, soupraviteljica z možem in hčerko Grdinovega pogrebnege zavoda. Bila je graduantka višje šole Notre Dame in koledža Sv. Janeza, na univerzi Case Western Reserve pa je prejela M.A. diplome iz knjižničarstva. Nekaj let je bila knjižničarka pri koledžu Sv. Janeza ter učiteljica na raznih osnovnih šolah v Clevelandu in okolici. Zelo je bila ponosna na knjižnico, ki jo je organizirala za farno šolo pri Mariji Vnebovzeti. Pokojna je bila podpredsednica Ženskega odseka pri Slovenskem domu za ostarele, članica SZZ št. 14, ADZ št. 50, HBZ št. 663, Kluba upokojencv v Collinwoodu, PTU pri farni šoli Marije Vnebovzete ter Oltarnega društva. Za njo žalujejo mož Anthony J., hčerke Betty, Tonia in Gina, sestre Vida Schmidt in Antoinette Bijek ter nečak Roger Dorsey (Mentor, O.). Pogreb bo iz Grdinovega pogrebnege zavoda, 17010 Lake Shore Blvd., v četrtek, 2. avgusta, v cerkev Marije Vnebovzete na Holmes Ave. dopoldne ob 10. in od tam na Kalvarijo. Na mrtvaškem odru bo nocoj od 7. do 9. ter jutri, v sredo, popoldne od 2. do 4. in zvečer od 7. do 9.

Herman Koporc

V petek, 27. julija, je v Euclid General bolnišnici umrl 56 let stari Herman Koporc (p.d. Whitey) z E. 157. ceste, rojen v Clevelandu, oče Josepha H. in Lydie Ann, sin Josepha

(pok.) in Rose, roj. Lavrih, Koporc, brat Olge McArdle, svak Georgea, zaposlen kot pismonoša 26 let in zadnji čas dostavljal pošto na Lake Shore Blvd., člani društva Kras ADZ št. 8, KSKJ št. 169 in SNPJ št. 142. Pogreb bo iz Želetovega pogrebnege zavoda na E. 152. cesti danes zjutraj ob 8.15, v cerkev Marije Vnebovzete ob 9. in od tam na pokopališče Vernih duš.

Fred J. Koprivec

V nedeljo, 29. julija, je umrl 70 let stari Fred J. Koprivec, sin pok. Mary in Antona, brat Sylvie Strmac, Josepha, Vide Walsh ter že pok. Franka in Anthonyja, stric in prastric. Pogreb bo iz Brickmanovega pogrebnege zavoda na 21900 Euclid Ave. jutri, v sredo, v cerkev sv. Vida dopoldne ob 10. in od tam na pokopališče Vernih duš. Na mrtvaškem odru bo danes, v torek, popoldne od 2. do 4. in zvečer od 7. do 9.

VREME

Pretežno sončno in toplo danes z najvišjo temperaturo okoli 85° F. Deloma sončno in soparno jutri z možnostjo krajevne nevihte. Najvišja temperatura okoli 87° F. V četrtek spremenljivo oblačno, zopet z možnostjo dežja. Najvišja temperatura okoli 83° F. Za petek napovedujejo sončno do deloma oblačno vreme z najvišjo temperaturo okoli 85° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

James V. Debevec — Publisher
Dr. Rudolph M. Susel — Editor

Published Tuesdays and Fridays except first two weeks
in July and one week after Christmas

NAROČNINA:

Združene države:

\$28.00 na leto; \$14.00 za pol leta; \$8.00 za mesece
Kanada in dežele izven Združenih držav:

\$40.00 na leto; \$25.00 za pol leta; \$15.00 za 3 mesece
Petkova izdaja; \$15.00 na leto; Kanada in dežele izven
Združenih držav: \$20.00 na leto.

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$28.00 per year; \$14.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:

\$40.00 per year; \$25.00 for 6 months; \$15.00 for 3 months
Fridays only: \$15.00 per year — Canada and Foreign \$20

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

No. 57

Tuesday, July 31, 1984

Vloga »mlade generacije«

— Dne 17. julija je izšel na tem mestu uvodniški članek, ki ga je napisal naš dolgoletni, redni uvodničar »L. P.«. Uvodnik je podal misli L. P. ob članku, ki ga je bil napisal dr. Tine Debeljak po obisku v Argentini prof. Jožeta Velikonje. Tudi članek dr. Debeljaka je izšel v isti številki našega lista. Prof. Velikonja je pripravil odgovor na članek dr. Debeljaka in nas prosil, če bi ga objavili tudi v našem listu (v Svobodni Sloveniji je izšel 19. julija). Prepričan sem, da ga bodo z zanimanjem brali tudi naši naročniki. Ur.

Da ne bo nesporazuma: tale opazanja se nanašajo na generacijo, ki je v emigraciji brez lastne odločitve; generacijo, ki so jo v emigraciji pripeljali starši in generacijo, ki je bila rojena zunaj domovine. To je generacija, ki ni direktno obtežena z doživljanjem vojne in trganjem vezi z domom, niti ne s taboriščno utesnjenostjo ali tradicionalnimi delitvami in poddelitvami duhov. Ta generacija ne potrebuje posebnih odobritev za obisk domovine staršev, zato lahko potuje v Slovenijo in se sklicuje na rojstni kraj nekje v svetu daleč od matične domovine staršev.

Ker o tej generaciji nisem kaj dosti vedel iz pisanja slovenskih emigrantskih listov, ker sem le od časa do časa naletel na kako novo ime, zato je bil obstoj te generacije zame največje presenečenje v Buenos Airesu. Ker že obstaja, ker misli in dela, sem opozoril, da je nisem zasledil v zadostni meri na vodstvenih mestih v slovenski emigrantski skupnosti. To je generacija, ki je v Argentini slovenska in ki je drugod po svetu skoraj ni. Argentinski Slovenci si morajo dati odgovor, zakaj ta generacija na zunaj ni bolj vidna.

Torej nisem imel v mislih ljudi, ki so danes stari do 50 let in ki jo je t. d. (SS, 7. junija 1984) raztegnil do »60 let več ali manj«. Ne ljudi, ki so kot mladoletniki bodisi utekli smrtnim taboriščem in nasilni predaji, ne o tej zdesetkani ostalini silno žive generacije. Danes pišemo leto 1984. Odštujem 40 let in pridem do leta 1944. Govorim torej o generaciji, ki se začne z letnikom 1944 in seže 10 ali kaj let bliže današnjosti. Torej ne o generaciji starih očetov in starih mater, ampak o njihovih otrocih.

Ta generacija pozna domovino iz pripovedovanja staršev in ne iz lastnih izkušenj. Ta pozna komunistično diktaturo po posredovalcih, po vtisih, ki si jih nabere ob občasnih obiskih, po študiju, po njenih manifestacijah v notranjem življenju južnoameriških dežel; po napisih po buenosaireskih zidovih in terorističnih napadih doma in po svetu. Slovenija iz pripovedovanja, iz opisov in slik, tudi Slovenija kratkih obiskov in Slovenija *Rodne grude*, *Slovenskega koledarja* ali *Našega delavca* pač ni doživljena Slovenija, ker pač ni del lastnega življenja in lastnih izkušenj. Nekaj več vedo o njej tisti redki, ki so šli tja študirat ali so se tam ustavili za kaj več kot priložnostni obisk.

Ta generacija preživlja večji del svoje fizične eksistence v argentinskem okolju; zato misli in čuti drugače, kot mislijo in čutijo starši, obenem pa misli in čuti drugače kot Argentinci, otroci argentinskih staršev. To drugačnost v mišljenju je pač treba sprejeti kot naravni potek družbenega spreminjanja. Konflikt med generacijami je med izseljenci močnejši, ker se sovpleta nasprotje med kulturo in jezikom staršev s kulturo in jezikom nove domovine.

Slovenske stvaritve v Argentini bodo kmalu popolnoma v rokah te nove generacije, ko našega rodu, preživelcev

Dr. Gregorij Rožman

TORONTO, Ont. - Akcija za Rožmanovo knjižnico v novem Mohorjevem domu v Celovcu, v Ameriki uspešno napreduje. Ljudje dajejo iz globokega prepričanja, da se težka krivica, ki je je bil deležen škof Rožman, mora popraviti. Izseljenci, posebno tisti iz l. 1945, nismo nikdar dvomili o pravilnosti škofovega delovanja za časa revolucije; nasprotno, v njegovih govorih in delu smo videli junaštvo, ki je spominjalo na najhujše čase krščanstva.

Resnica o našem velikem škofu se vse bolj prijema tudi zamejcev in matičnih rojakov. Radi političnih prilik in deloma radi ekonomske revščine se v Sloveniji akcija za Rožmanov spomenik še ne more izvesti.

Drugače pa je v zamejstvu, in to velja še posebej za Koroško. Zamejstvo o Rožmanu ni nikdar mnogo debatiralo; pasivno je poslušalo radi božjega miru, komodnosti in radi posebnih interesov, režimsko lažno propagando. Ponekod je ta propaganda imela uspeh. V neki vasi na Koroškem je slovensko društvo zagrozilo našemu umetniku silo, ako bi javno izpostavil Rožmanov kip!

Korošci so dobri ljudje in ne žive slabo. Za misijone dajejo po glavi največ na svetu. V *Nedelji*, cerkvenem listu za celovško (krško) škofijo, so navedene zbirke za april: za misijonske bogoslovce, za misijonske sestre, za lačne, za gobavce, za mater Terezijo, za laične misijonarje in še za slovenske misijonarje na Madagaskarju. Za te zadnje je neki posameznik daroval skoraj ZDA \$2000.

Kako prav bi bilo, ako bi Mohorjeva ali kaka druga koroška cerkvena organizacija tudi na Koroškem nabirala za Rožmanovo akcijo. Ne gre to-

druge vojne, ne bo več. Vendar ta generacija ne sme čakati, da vsi omahnemo, predno se vplete v vsakodnevno slovensko delo v političnem, kulturnem, socialnem in tudi gospodarskem področju. Ne smeli bi čakati, da celotni uredniški odbori pomrjejo. Torej ne pomoč iz neke pietete ali spoštovanja do nečesa tradicionalnega, ampak zato, ker je zanje koristno in spodbudno. Nimam dostopa do seznamov odbornikov številnih slovenskih argentinskih društev in ustanov. Zanimivo bi bilo ugotoviti povprečno starost članov in posebno odbornikov. Povprečna starost članov SLOGE je 44,5 let. Precej višja kot je povprečna starost emigracije. Članstvo ima dva viška: v starostih od 55 do 65 in v starostih od 20 do 35. Vmesna generacija od 35 do 55 je skromna, bodisi kot direktna posledica vojne, bodisi zaradi zmanjšane števila rojstev v taboriščih in v prvih letih v emigraciji. Sloga torej vključuje novi rod v svoje članstvo, podobno ga verjetno druge organizacije. Njihovo sodelovanje v vodstvih je manj očitno.

Ker torej ta generacija demografsko obstaja in ker je še navezana na slovensko skupnost, katere del je — lujanska procesija mi je to prepričljivo dokazala — zato mora ta generacija priti bolj do izraza v vodstvenih mestih slovenskih organizacij tako formalno v odborih, še bolj pa po svojih idejah in gledanjih. Če ta generacija ne bo prešla iz opazovalcev in spremljevalcev do soustvarjalcev in iniciatorjev, bodo obstoječe organizacijske oblike okrnele in postale za novi rod vedno manj vabljuje.

Obstoj te generacije je bil zame največje presenečenje. Bodočnost slovenske emigrantske skupnosti je od nje odvisna. Zato se moj optimizem prepleta z zaskrbljenostjo, ali nas bo čas prehitel.

liko za višino darov nego za simbol povezanosti vseh Slovencev. Ni prav, da se v tem pogledu deli vloga Slovencev po svetu: izseljenci naj berejo posebne knjige in naj nabirajo samo oni za Rožmana. Rožman je deloval in se herojsko žrtvoval za ves narod. Zasluzi, da se ga spominjamo vsi in popravimo krivico. Še posebej bi sedaj bil čas, da v tem oziru ni aktivna samo Mohorjeva nego tudi preostali Korošci in Primorci, ko že narod doma tega danes še ne more.

ZU

Uspeli misijonski piknik v Milwaukeeju

MILWAUKEE, Wis. - V nedeljo, 22. julija 1984, se je vršil pod košatimi hrasti v senčnatem triglavskem parku 14. Misijonski piknik, katerega je s svojimi triglavskimi sodelavci obojega spola, zopet odlično pripravila in vodila marljiva predsednica misijonskega krožka v Milwaukee rojakinja ga. Marija Coffeltova. Z zopetno veliko udeležbo naših rojakov in rojakinj ter prijateljev, se je piknik začel že dopoldne z misijonsko mašo. Še pred službo božjo pa je namesto bolnega tajnika misijonskega krožka Franca Rozine, spregovoril podpredsednik krožka Jože Ornik, ki je vse navzoče prijateljsko pozdravil, iskreni slovenski pozdrav pa je izrekel gostoma iz Ljubljane, študentu ljubljanskega lemenata Miranu Plohluju in ljubljanskemu vrhovnemu predstojniku slovenskih frančiškanov p. Mihi Vovku, ki je ob tej priliki daroval misijonsko sv. mašo. Njegova pridiga je vsem navzočim vernikom globoko segla v srce. Lepo slovensko zborovsko cerkveno petje je vodila rojakinja ga. Mara Kolmanova.

Takoj po cerkvenem opravi- lu so triglavske pridne in neu-

trudljive kuharice s pomočjo nekaterih možakarjev pripravile odlično domače kosilo, pečnice, pečene piške (darovala Draganova družina), zelena in krompirjeva solata, kavu z raznimi domačimi sladkarijami — kosilo, ki ga ni mogoče dobiti na drugih prireditvah. Seveda je to zasluga pridnih starejših članic in članov, ki so s svojim nesebičnim delom pridobili k delu našo mlajšo generacijo. Videli smo to pot naša mlada dekleta s smehljajem na obrazu, kako so takoj ustregle željam piknikarjev. Naši fantje od fare, samci ali oženjeni pa so se izkazali pri točilnih mizah, ali pa tam, kjer je bilo treba kaj težkega dvigniti. Vsa čast njim!

Vse priznanje blagajniku, vsem rojakom in rojakinjam pri prodaji misijonskih vstopnic, in vsem, ki so vodile srečolov in prodajale razno drobniarjijo, vsem, katere so napekle razne sladkarije, in še za dobro poskočno muziko.

Lepo, sončno vreme, izvrstno organiziran piknik, nesebično delo naših ljudi, dobra domača hrana, poskočne melodije, prijateljski razgovori med starimi in mladimi piknikarji — vse to je privedlo, da je bil 14. Misijonski piknik moralno in finančno kronan z velikim uspehom. Naj dodam, da je bilo nam prijetno pri srcu videti »staro vojaško sabljo«, bolehnega Toni Strmškega in sina Karla, ki ga je na vozičku prevažal po parkinih potkah, da se je Toni lahko rokoval s prijatelji in znanci. Prijetno je bilo videti tudi bivšega društvenega predsednika Karla Dovnika, ki je na poti dobrega okrevanja.

Prijetno je bilo opazovati par mirno sedečih in zadovoljnih 90-letnikov, in sicer 96-letnega Matijo Goloba v krogu svoje družine in 92-letno rojakinjo Josephine Schlosser, mater delavne hčerke Jackie Nimmer. Prijetno je bilo srečanje z rojakinjo, danes nunska sestra Marijo, hčerko očeta Ralpa in mame Marije Coffelt, ki je prišla iz Pennsylvanije na počitnice ki svojim dragim v Milwaukee. Po vzgledu svojih delavnih staršev je sestra Marija na pikniku takoj skočila v kuhinjo v pomoč kuharicam. Prijetno je bilo opazovati prešerno veselje in radost na otroških obrazih, še bolj pa na obrazih rojakov in rojakinj, ki so proti večeru odhajali domov zadovoljni in veselo razpoloženi. Skratka: Bil je lep slovenski misijonski praznik.

Predsednica misijonskega krožka v Milwaukeeju ga. Marija Coffelt izreka tem potom prisrčno zahvalo vsem sodelujočim rojakom in rojakinjam, starim in mladim, vsem, ki so prišli na piknik iz raznih mest naše države, kakor tudi gostom iz Chicaga, Waukegana in iz drugih krajev in držav. Lep pozdrav in zahvalo izreka gostoma iz Ljubljane, študentu Miranu Plohluju in provincialu p. Mihi Vovku. Vsem lep misijonski pozdrav in boglo-

Univ. prof. dr. Jože Velikonja
Seattle, Washington

Po treh letih in malce čez...

II.

NEW YORK, N.Y. - Ker sem spet začel, in ob tem svojem novem začetku napovedal, da bom še kaj napisal iz zdaj že kar neboljene slovenske srenje na Njujorškem, moram to zares storiti, da ne bom kar že skraja spet pojedel nekaj »zarečenega kruha«.

V svojem prvem zopetnem dopisu iz bližine slovenskega sv. Cirila na Osmi sem pač omenil enega zadnjih močnih vzrokov, zakaj sem utihnil za zunanji slovenski svet. Vendar ves ta čas v delu pri fari nisem niti štrajkal niti bojkotiral. Ob vsakem dogodku v tej naši mali narodni skupnosti sem bil aktiven. Torej sem malce več delal, kot pa govoril. Za govorjenje imamo še kar dosti ljudi. Kadar pa je treba prijeti za delo, takrat pa se nam drugačna zgodba piše. To je precej dobro spoznal Ivan Blejec, ko je lani v pasjih dnevih, skoraj dvakrat pasjih, začel s prenavljanjem naše stare cerkvene dvorane. V tistih treh mesecih je iz »predpotopne« napravil za čuda lepo novo, moderno dvorano.

Ko sem pred več kot 20 leti začel pisariti v *Ameriško Domovino* o življenju izpod nezvona Sv. Cirila v New Yorku, sem urednika Ceneta Lipovca, ki me pozna že oddavnaj od tam, kjer gledate na Kamniške planine, če bi moj dopis tudi oddal uredniku *Amerikanskega Slovenca*. Urednik *Jednotnega glasila* je bil tedaj g. Račič. Moj dopis je sprejel in od tedaj objavil prav slehernega, katerega sem poslal v AD. Nič mi ni bilo treba kaj posebno prositi. G. Račič je imel rad moj način preprostega pisanja. Sem študiral za moža pravičnosti in resnice, pa zmerom živim med preprostimi ljudmi, kot je bil preprost tudi moj oče, a ljubil nad vse svojo družino in svoj narod.

S tem, da je g. Račič tudi objavil vse moje dopise iz življenja njujorških Slovencev, ni delal toliko usluge meni osebno, kolikor več jo je delal naši narodni skupnosti na Njujorškem, pa še daleč preko te mejnosti. Zakaj in kako?!

V New Yorku je včasih izhajal slovenski časopis *Glas naroda*. Vsled tega, čeprav ta list ni bil »katoliški«, ko bi nekateri naši ljudje želeli, so se vendarle naročili nanj, ker je bil njujorški, v katerem je Peter Zgaga marsikaj povedal iz intimnosti naših ljudi. Zelo malo pa je bilo na našem področju

naročnikov na *Ameriško Domovino*. To stanje se je zboljšalo šele po drugi svetovni vojni zaradi drugačnih priložnosti Slovencev. Vendar stari rod, potem ko je *Glas naroda* prenehal izhajati, se ni mogel navaditi na *Ameriško Domovino*, čeprav sem takrat v to položil precej naporov. Komaj 50 naročnikov na ta list je bilo v naši slovenski srenji, dočim je na to področje še zmerom prihajalo okoli 400 izvodov *Amerikanskega Slovenca*.

Vedeti je treba, da vsi člani društev, ki jih je bilo tedaj 5, niso bili nikdar tudi farani sv. Cirila. Od časa do časa pa so le prihajali k njemu, ob praznikih in njihovih letnih obhajilnih nedeljah, in prav te naše ljudi so moji dopisi, ki jih je g. Račič objavljati tudi v *Glasilu*, dosegli in vznemirjali mirnost našega življenja.

Oh, dejal sem mirnost, ki je ni primerjati z današnjo. Takrat so še mladi Savani živo plavali po naših življenjskih vodah, »Fantje z Osmo« so nam pesmi peli in nas zvalili v narodni skup, »Zvon« iz sosesčine je prizvanjal tudi v naši srenji. Z nami je, ko smo bratske ekumenske vezi pletli, hodili med brate Srbe, še piknikovali smo in se srečavali. Po dva avtobusa nas je šlo, zdaj sem, zdaj tja. In danes... Pozabili smo jok pred leti, ko so v Lemontu dejali: za slovenskega sv. Cirila nimamo frančiškana več... Vendar darovi za cerkev prihajajo od tistih zvestih slovenskega sv. Cirila, ki k njemu več ne morejo. In ti nam stalno odhajajo tako tiho in mirno, mnoge niti ne pokropimo več, ne da bi se mi prav zavedali, da nas je iz leta v leto manj. Res je, da se nas snide na Cvetno in Vstajensko nedeljo toliko, da našo cerkvico zares napolnimo. Toda zadnje cerkvene zabave so pokazale, da je treba malo bolj skrbeti za našo skupno življenje. Tega med našimi ljudmi ni več, da bi na vsak poklic od sv. Cirila odgovorili, razen parih, ki smo srednje starih let, in pa Helena Kapla.

Je pač tako! V atomskem času se vse razpršuje, pa tudi naša fara in srenja. Starih, ki so v njej, ne videmo več, ker se ne srečujemo. Stari med mlade ne morejo. Mladi ne prihajajo k njim. To mi je najbolj zgovorno kazal primer najstarejše njujorške Slovenke in nekdanje delovne faranke Terezije Škrabe, ki je pred dobrim mesecem umrla. Nad štiri

OB PRILIKI BELOKRANJSKEGA PIKNIKA

Škof Ivan Vertin

Škof Ivan Stariha

Opat Bonaventura Bandi OSB

V nedeljo, 12. avgusta, prireja Belokranjski klub svoj vsakoletni piknik na Slovenski pristavi. Ob 11.30 dopoldne bo župnik Viktor Tomc daroval sv. mašo pri kapelici. V slučaju slabega vremena, bo maša v dvorani. Takoj potem sledi kosilo z na ražnju pečeno svinjsko in ovčjo pečenko. Po kosilu bo za ples igral Toni Klepec orkester.

Posebnost letošnjega piknika bo v tem, da bo posvečen spominu treh slovensko-ameriških škofov, ki so po rodbini povezani z Belo krajino. Njihove slike so objavljeni skupaj s tem člankom, sledi pa nekaj osnovnih podatkov o njih.

Škof Ivan (ali Janez) Vertin, škof v Marquette, Mich., od l. 1879 do 1897, je bil rojen 17. julija 1844 v Dobličah pri Črnomlju. Družina se je preselila v Ameriko in je Ivana Vertina posvetil v mašnika dne 31. julija 1866 v Marquettski stolnici sam škof Friderik Baraga. Ko je l. 1979 marquettski škof Ignacij Mrak odpovedal škofiji, je bil za njegovega naslednika predlagan Rev. Ivan Vertin. Umrl je dne 26. januarja 1899, njegovi telesni ostanki počivajo v marquettski stolnici poleg škofa Barage.

Škof Ivan Stariha je bil rojen 12. maja 1845 v Sadinji vasi v Beli krajini. V Ameriko

je prišel l. 1866, dne 19. septembra 1869 pa ga je škof Mrak posvetil v mašnika. Leta 1902 je bila v South Dakoti ustanovljena nova škofija v Leadu, Stariho pa so imenovali škofom le-te.

Opat Bonaventura Bandi, O.S.B., ki je umrl 16. junija 1984, je bil po materi Belokranjec. O njem in njegovem plodovitem življenju je izšel v AD pretekli petek zanimiv članek.

Na pikniku Belokranjskega kluba 12. avgusta – vljudno ste vabljeni vsi – pričakujejo, da bodo prišli sorodniki tako opata Bandija in škofa Starihe. Pridite tudi Vi!

Pripravil ur.

Ponemčevanje s slovenskimi melodijami

CELOVEC, Avstrija - »Narodnozabavni« ansamblji so brez dvoma važen dejavnik v družabnem življenju koroških Slovencev. Pa ne samo pri Slovencih: v celi Avstriji igrajo na raznih prireditvah oz. veselica polke, valčke, ljudje – v prvi vrsti s podeželja – pa pridno kupujejo njihove plošče in kasete.

Temu primerno uspeva »narodnozabavna« industrija: skoraj ni skupine, ki ne bi posnela za svoje ljubitelje kasete ali plošče, zastopniki posameznih produkcijskih podjetij pa vedo povedati, da se je dobiček s posnetimi polkami in valčki v zadnjih letih povečal za več sto odstotkov.

Vemo, da so k tej priljubljenosti prispevali v prvi vrsti Avseniki. Brez njih bi si številne nemške skupine ne mogle služiti denarcev z »Oberkrainer« melodijami. Isto velja tudi za številne druge narodnozabavne ansamble iz Slovenije, ki znajo izven njihovih meja – zlasti v Nemčiji, Švici, na Tirolskem in Štajerskem – navdušiti publiko. Industrija jih prodaja kot »Oberkrainerje«, tj. Gorenjce, ne glede na to ali prihaja skupina iz Maribora ali pa iz Novega mesta.

lata je bila v domu za ostarele, in koliko je imela stalnih – da, celo poredkih – obiskovalcev. Tudi v takih primerih se pokaže zavest skupnosti, da znamo vanjo vključevati tudi take, ki so bili enkrat med nami in jim telesne sile toliko odpovedo, da ne morejo več sami priti med nas.

Tone Osovnik

Nedavno je bila taka skupina v Šmarjeti v Rožu. »Alpski kvintet«, pardon: »Alpenoberkrainerji« so igrali in prepevali slovenske melodije v nemščini, medtem ko je nam znani Šraufncigar povezoval izključno v nemščini, kot da bi na ljubljanskem mejnem prehodu oddal svojo slovensko materinščino in ne denarnega pologa.

»Alpski kvintet« je povabila šmarješka »Landjugend« (Podeželska mladina). Znan je njen negativni odnos do ljudi, ki se zavzemajo za dejansko enakopravnost koroških Slovencev. Da so kljub temu povabili slovenski ansambel, je razumljivo: saj je »Alpski kvintet« zelo znan, igra odlično, zato tudi zmore privlačiti ogromno ljudi. In vse to v veliki ponos in dobiček organizacije, ki je zavednim Slovcem nenaklonjena.

Pa ne samo to: »(Alpen) Oberkrainerji« so hvaležen partner. Poberejo devize, zato pa prirediteljem oz. »Landjugend« ne delajo nobenih »težav«. V dvojezični Šmarjeti pojejo in povezujejo v bistvu samo nemško, vrh tega pa še jamčijo dobrososedske odnose.

Pravzaprav tipičen primer, kako se Slovenci sami ne jemljemo resno. Ustvarjamo dragocene stvari, imamo delavce, kmete, gospodarstvenike z bistrim umom in s pridnimi rokami, imamo narodnozabavne ansamble, ki sicer ne igrajo bogve kvalitetnih kompozicij, a vendar navdušujejo milijonsko publiko; Slovenci v matični državi imajo celo svojo lastno republiko – a nič ne

pomaga: resničnega narodnega ponosa pravzaprav ni. Kot da bi Slovenci ne bili republiški narod, temveč neka zakotna vas.

Nočem precenjevati »narodnozabavnih« ansamblov. Vem, da njihova glasba ne more navdušiti ljudi z razvitim čutom za prave kulturne dobrine. Kljub temu so »narodnozabavni« ansambli ravno za naše kraje velikega pomena. Ne sme nam biti zato vseeno, če prodajajo slovenske melodije kot neko zamegleno alpsko glasbo, da, celó kot produkt, s katerim v resnici pospešujejo ponemčevanje.

Zato: kako dolgo bomo morali še trpeti, da ansambli iz Slovenije podpirajo ponemčevanje v naših krajih? In to s slovenskimi melodijami...

Janko Kumesch
Naš tednik

Kuga še vedno straši Črna smrt hodi po ZDA

V srednjem veku je pol Evrope pomrlo zaradi strašne črne smrti, kot so rekli kugi. Zdaj te bolezni v Evropi ni več, pojavila pa se je v Ameriki.

Nenavadno toplo in vlažno vreme, ki traja v Ameriki že dve leti, je pripomoglo, da se je kuga zelo razširila, najprej na divjih živalih, zdaj pa prehaja tudi že na ljudi. Doslej so zabeležili štiri smrtne primere, več pa je tistih, ki so oboleli in jih zdaj zdravijo.

Prenašalec kuge so bolhe, ki žive na prerijskih in gozdnih živalih. Bolhe v suhem vremenu komaj obstanejo, medtem ko jim vlažno zelo prija.

"SLOVENIA RADIO PROGRAM"

HEARD COAST TO COAST

3 till 4 on Saturday afternoons E.S.T.
on N.B.N. Cable TV systems.

PAUL M. LAVRISHA

1004 Dillewood Rd.
Cleveland, Ohio 44119

IZ ŽIVLJENJA V SLOVENIJI

V Sloveniji pritisk manjši?

Poročevalci iz Zahodne Evrope in Amerike so v zadnjih tednih ponovno pisali o povečanem političnem pritisku v SFR Jugoslaviji, največ v zvezi s sestankom v stanovanju Milana Djilasa v preteklem aprilu v Beogradu. Tedaj so vsi skupino, ki je razpravljala o razmerah v Jugoslaviji, prijeli, pa jo po zaslišanju izpustili. Enega od udeležencev tega sestanka so po ponovnih zaslišanjih našli mrtvega v njegovem zavetišču. Policijska preiskava je objavila, da je napravil samomor, kar pa so njegovi tovariši zavrnil in zahtevali »neodvisno preiskavo«. Vsa zagotovila oblasti, da policija s smrtjo tega oporečnika nima nobene zveze, so bila zastonj, javnost je prepričana, da je to bil neke vrste političen umor. Nihče doslej vendar tega ni mogel zadovoljivo pojasniti, kaj šele dokazati.

V Sarajevu so sodili ta mesec dr. Vojislavu Šešlju, znanstvenem sodelavcu univerze v Sarajevu, ki naj bi bil v svojem odgovoru »Kaj storiti?« v zvezi s sedanjim gospodarskim položajem v Jugoslaviji zahteval, da je »treba sedanjo vodilno garnituro politično in zatem tudi gospodarsko razlastiti, Zveza komunistov pa naj bi se morala odpovedati oviranju in poskusom onemogočanja nove družbene sile, da stopi na politično prizorišče ter prevzame vlogo odgovornega in vestnega krmarja«. Dr. V. Šešelj poudarja, da je vprašanje reši-

tve iz krize nezdržljivo z razvojem samoupravljanja, ker nas »ta na videz mamljivi pojem, o katerega vsestranski apoloģiji nas je dolga leta podučevala politična birokracija, v praksi spominja na mračno preteklost, na obdobje naglega razraščanja fašizma v Evropi, ker z glavo delovnih množic dejansko misli aparat, v njegovem imenu pa odločajo forumi«. V obtožnici proti dr. V. Šešlju je rečeno, da te trditve pričajo, da je njihov namen strmoglaviti družbeno-ekonomsko ureditev in družbenopolitični sistem, pa tudi sistem samoupravljanja.

Dr. Šešlju očitajo tudi, da je z zahtevo po odpravi muslimanske in črnogorske narodnosti, ki da sta izmišljeni in skoraj s silo uvedeni, razbijal bratstvo in enotnost ter enakopravnost narodov in narodnosti. Zahteval naj bi bil tudi preureditev SFR Jugoslavije v štiri dejansko enakopravne republike: Slovenijo, Hrvaško, Srbijo in Makedonijo.

Obtoženec je trdil, da so vse to bile njegove privatne misli in razmišljanja, ki niso bila za objavo. O njih je razpravljale s svojimi prijatelji, posebej z onimi v Beogradu.

Ko so dr. V. Šešlja prijeli in zaprli je začel protestno gladovno stavko in odklonil vsak zagovor pred sodiščem (Po Delu od 3. julija 1984)

Oster nastop v Sarajevu je v nasprotju s precej odprto in glasno razpravo v Ljubljani o potrebi nepristranske sodbe o narodno-osvobodilni vojni, posebej o vlogi pokojnega ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana. Ko nekateri trdijo, da je treba slišati tudi drugo plat zvona in upoštevati načelno stališče, ki ga je škof dr. Gregorij Rožman zavzel v času državljanske vojne, vztrajajo »stalinisti« na stališču, da je bil pokojni ljubljanski škof »narodni izdajalec«. Ta razprava, ki je potekala v ljubljanskem Delu, je zanimiva po eni strani zato, ker kaže, da skuša javnost poiskati resnico skozi dosledno režimsko propagando zadnjih 43 let, po drugi pa, ker priča, da cenzura v SR Sloveniji ni tako trda, kot je v Bosni in Hercegovini in morda tudi v še kateri izmed drugih republik in pokrajin SFR Jugoslavije.

Nezadovoljstvo raste sorazmerno s slabšanjem gospodarskih in socialnih razmer, režim se čuti prisiljenega dati tej nejevolji nekaj duška, zato dopušča javno kritiko razmer in »iskanje« izhoda iz njih. Ljudje so slabe volje, ker naglo pada kupna moč njihovih zaslužkov, pri tem pa vlada izjavlja, da vsaj še »nekaj let« ni mogoče pričakovati kakega izboljšanja.

Neko poročilo Dela navaja, da je življenjska raven padla v

zadnjih treh letih za okoli 35%, drugo pa ugotavlja, da morajo izdati v Sloveniji že okoli 60% vsega svojega dohodka izključno za – hrano.

Srednji tečaj ameriškega dolarja je bil 18. julija 1984 – 145 dinarjev za 1 dolar.

Računalništvo zastaja

»Računalniška nepismenost je aktualen problem, ki ga bomo odpravili le, če bomo ustvarili za to potrebne pogoje, če bomo – med drugim – sploh imeli možnost za nakup računalnikov. Trenutno je ponudba naših proizvajalcev skromna, uvoz računalnikov pa še vedno ni dovoljen. Zato je nujno potrebno čimprej doseči spremembo uvoznih predpisov«, je izjavil predsednik republiškega komiteja za raziskovalno dejavnost in tehnologijo SR Slovenije Erik Vrenko. (Delo, 18. julija 1984)

»Luč na koncu predora«

Ljubljansko Delo je prineslo pod gornjim naslovom daljše poročilo o posebni prilogi londonskega lista Financial Times o Jugoslaviji. Priloga je razdeljena v krajši politični del in daljšo razpravo o gospodarskem položaju v Jugoslaviji. Delo trdi, da angleški list začena razčlenjevanje gospodarskega položaja Jugoslavije z ugotovitvijo, da »se Jugoslavija v dveh letih lahko znebi gospodarske krize«.

Londonski Financial Times naj bi med drugim zapisal: »Jugoslavija bo leta 1986 zmožna začeti odplačevati celoten račun za lahkomišelnost v preteklosti«. Po prihodnjem letu ji namreč ne bi bilo treba prositi zahodnih kreditorjev za reprogramiranje dolgov ali odloge za odplačevanje glavnice. Toda to je »optimističen scenarij«, meni Financial Times.

Eno od odločilnih vprašanj naj bi bilo, kaj se bo zgodilo s cenami... Po prepričanju nekaterih letos še ne bo mogoče obrzdati inflacije. (Delo, 18. julija 1984)

Ameriški Slovenci pri Slov. izseljenski matici

Na posebni slovesnosti 2. julija 1984 je predsednik Slovenske izseljenske matice Matjaž Jančar sprejel delegacijo Slovenske narodne podporne jednote (SNPJ), ki slavi letos 80 let, in delegacijo Progressivnih Slovencev Amerike (PSA), ki praznuje letos 50-letnico obstoja. Ljubljanski list piše takole:

»Kot je dejala Tilka Blaha, članica predsedstva republiškega komiteja SZDL, ki je skupaj z Vido Tomšič letos obiskala jubilate na proslavi v Clevelandu, so Progressivne Slovenke Amerike v zgodovini slovenskega izseljenstva svetel primer poguma, vztrajnosti in požrtvovalnosti; preproste slovenske žene – izseljenke so se zbrale na domu Vatra in Anne Grill in ustanovile svojo orga-

nizacijo zato, da bi podprle Louisa Adamiča in se pridružile naprednim silam za svobodo in demokratične ideje v novi in stari domovini. Progressivne Slovenke so pogumno stopile na strani NOB (Narodno osvobodilne borbe)... Vsestransko aktivne so tudi danes in tako bodo tudi vnaprej, je potrdila Florence Unetich, sedanja predsednica...

V imenu Slovenske narodne podporne jednote je govoril njen sedanji predsednik Edi Hribar...

Poleg predsednikov obeh organizacij so priznanja in diplome na današnji slovesnosti prejeli še zaslužni posamezniki: Cecilija Wolf, Mery Kobal, Jože Culkar in Joyce Plemeel. (Delo, 3. julija 1984)

Gradnja cerkva v Sloveniji jezi oblastnike

Sredi julija je bila seja komisije SR Slovenije za odnose z verskimi skupnostmi. Sejo je vodil komisijev novi predsednik Boris Frlec. Po običajnem ugotavljanju, da so odnosi med »družbo« in »verskimi skupnostmi« v zadnjem času dobri, so bili nekateri člani komisije v skrbeh nad tem, da gradi rimskokatoliška Cerkev po Sloveniji toliko novih cerkva. Tako je poročalo Delo 14. julija:

»Precej članov komisije pa je ugotavljalo, da verske skupnosti, predvsem pa rimskokatoliška cerkev, množično gradijo kultne objekte. V zvezi s tem so se vprašali, ali je to v duhu stabilizacijskih prizadevanj v naši družbi, ki ne dopuščajo naložb v negospodarstvo. Verske skupnosti so namreč del naše družbe, so poudarili, in zato bi bilo smotno, če bi investicije prestavile za toliko časa, dokler se ne izklopljemo iz gospodarskih zagat, ne glede na to, kako so zbrana sredstva za vlaganje te vrste. Člani komisije pa so dali tudi pobudo, naj bi republiška skupščina razpravljala o tem, kako se verske skupnosti vključujejo v stabilizacijska prizadevanja.«

Po vsem tem je jasno, da iščejo oblastniki v Sloveniji način, po katerem bi lahko

pritskali na Cerkev. Sedaj pa skušajo omejevati vlaganja v nove verske objekte, češ, da gospodarske razmere v Sloveniji tega ne dopuščajo. Tega ne dopuščajo kljub temu, da so denarna sredstva zbrana po prostovoljnem darovanju ali – po njihovem – »samoprispevku«!

Zanimivo bo, ako se bodo tudi na skupščinski ravni o tej zadevi razpravljali, kot namreč želijo »nekateri člani« omenjene komisije.

Ur.

Rojakil Oglasuje v Ameriški Domovini!

MALI OGLASI

21-letni fant bi se rad dopisoval v slovenščini z mladimi ameriški Slovenci.

Srečko Lorber
Zg. Duplek 171
62241 Sp. Duplek
Yugoslavia

St. Christine's Area
3 bdrm colonial. Lge. kitchen, dining room, enclosed porch, full basement, garage. Possible income single. Lot and a half. Needs T.L.C. \$42,500. Owner wants offer now!
Call Bill Sikora.

MIKE SIKORA REAL ESTATE
731-3373 Realty Inc. 951-0480

PARKGROVE
2 family, 5 & 5, plus room on 3rd. Extra full bath in basement. Price just reduced. Owner will consider all offers.

2 bdrm bungalow. Good condition. All redecorated. Assumable mortgage at 12 1/2%. Only \$34,900.

LOCATION REALTY
531-8788 (56-57)

For Rent
3 rooms - down. Newly remodeled. No pets. Security deposit. Near St. Vitus. Call after 5 p.m.
432-0806. (54-57)

Kirtland, Ohio
48 1/2 acres, choice land with oil well. Off route 306, 1 mile east on Billings Rd. Price & terms negotiable. Call collect 1-821-0780. (54-57)

For Rent E. 160th
4 rm. apt. A-1 cond. All carpeted. Mature couple. No children. No pets. Call 761-8206 after 5 p.m. (57-58)

Anton M. Lavriša

ATTORNEY-AT-LAW
(Odvetnik)

Complete Legal Services

Income Tax - Notary Public

18975 Villaview Road
at Neff
692-1172

T.K. General Contractors, Inc.

Predelujemo kuhinje, kopalnice, delamo strehe,

»driveways«, nove garaže in vsa potrebna gradbena dela na hišah ali poslovnih stavbah.

Hiše barvamo zunaj in znotraj in tapciramo.

Zidamo tudi nove hiše in poslovne stavbe.

– Vprašajte za brezplačen predračun! –

– 831-6430 –

V blag spomin

OB 4. OBLETNICI SMRTI
NAŠEGA MOŽA IN OČETA

Adolph Lunder

ki je zatisnil svoje blage oči
29. julija 1980.

Že štiri leta Te zemlja krije,
v temnem grobu mirno spiš;
srce Tvoje več ne bije,
bolečin nič več ne trpiš.

Nam pa žalost srce trga,
solze lijejo iz oči,
dom je prazen in otožen,
ker Te več med nami ni.

Žalujoči ostali:

Ivana – žena;

Marija in Anna – hčeri.

Cleveland, 31. julija 1984.

Kanadska Domovina

Iz slovenskega Toronta

ZAPUSTIL NAS JE VELIK PRIJATELJ

Skoraj 40 let sva se poznala z Viktorjem Antolinom. V večnem mestu Rimu sva se prvič srečala in sva si takoj postala blizu. In blizu sva ostala do dne, ko smo ga 6. julija 1984 položili v ameriško zemljo k počitku. Večkrat so naju ločile geografske razdalje, ki pa niso nikoli preprečile, da si ne bi ostala blizu.

In v čem je bil ta »blizu«? V Viktorjevi osebi, v njegovi zreli osebnosti, ko jo je krasil bister razum, odličen spomin, dobro poznanje človekovih potreb, pravic in dolžnosti. Znal se je približati človeku ne glede na njegovo izobrazbo in ne glede na njegovo premoženjsko stanje.

S takim Viktorjem, ki ga je gnala v svet želja po vedno višjem znanju, po še večjem poznanju človeka in sveta, po še boljšem razumevanja razmer, smo na dolgi poti iz Rima do Toronta in tja do Emmitsburga razpravljali, se razgovarjali, obujali spomine, miselno popravljali slovensko preteklost in ocenjevali njene kovače, delali načrte za sedanjost, ki naj bi nam prinesla boljše in lepšo bodočnost. Pri tem pa nismo bili zagledani samo v slovenski svet. S slovensko miselnostjo smo opazovali svet in iskali, kaj nam more tujina nuditi dobrega in velikega. Bili smo odprti. Viktor je vedno nosil prvenstvo; on je namreč globlje videl in več vedel, bolj prizanesljivo ocenjeval ljudi in dogajanja, tako okoli sebe kot v preteklosti. Toda kljub prvenstvu je bil enak med enakimi, nad nikomur se ni povzdigoval, bil je dober prijatelj.

V Torontu naju je nekaj časa vezal tudi delodajalec. Bila sva v službi provincijalne vlade. On je bil socialni delavec, jaz administrativni uradnik. Pri tem delu, da je vzdrževal družino, je na torontski univerzi dokončal študij filozofije in dobil »Master's degree«. Poleg službe in študija je bil še aktiven član slovenske skupnosti. V pripravljalnem odboru za Slovenski Svet je aktivno podpiral idejo slovenskih dni in je bil 1960 vodja prvega slovenskega dne. Na teh vseslovenskih prireditvah je tudi pozneje ponovno bil glavni govornik. Tudi ideja o slovenskem domu v Torontu je v njem imela svojega zagovornika.

Med potjo iz Rima v Toronto smo svoja razpravljanja in opazovanja ter izsledke tudi zapisali. Izdajali smo revijo *Novo Dobo* in Viktor jo je urejeval. V Torontu je izhajala *Slovenska misel*, Viktor je bil njen urednik. Ta list je prenehal, ker so sodelavci zapustili Toronto. Tudi Viktor je odšel za klicem svojega srca, da bi

postal učitelj in duhovni vodnik mladih na univerzitetni ravni. To se mu je posrečilo, čeprav samo delno.

Viktorjeva življenjska pot je peljala skozi gozd križev in to od rojstva do groba. Križi so bili toliko večji, ker je pot nujno šla po zemlji, njegova osebnost pa je bila vsa naravnana kvišku. Če za koga, je veljalo za njega: Ad maiora nati sumus. Za nekaj višjega je bil ustvarjen, po nečem višjem je hrepenel in težil, a je dosegel šele na svoji zadnji rojstni dan, ko je stopil pred svojega Stvarnika in Sodnika in Plačnika.

Bog pa je blagoslovil tudi Viktorjevo pot med križi. Dal mu je zvesto in pridno ženko Ivanko in z njo šest sinov in sedem hčera, ki se vsi samostojno vživljajo v svoja okolišja.

BLOŠKI IN TROJIŠKI ŽUPNIK PIŠE

Dragi dobrotniki!

V imenu bloške župnije in še posebej v imenu vseh prebivalcev vasi Ravnik, se prisrčno zahvaljujem vsem, ki ste s svojim darom pomagali, da popravljamo skoraj popolnoma podrtto cerkvico sv. Roka v Ravniku. Naj vam zaupam, da je ta lepa cerkvica bila nekdanj romarska cerkev. V njej so številni ljudje našli moč, tolažbo in zdravje po priprošnji sv. Roka. 25. marca 1942 pa so cerkev požgali Italijani. Od takrat je bila brez strehe. Propadala je in vsi so že mislili, da se na tem mestu nikdar več ne bo slavil Bog s sveto daritvijo. Letos smo zbrali pogum in začeli z delom. Hvala Bogu, On nam je res pomagal in nam še pomaga. Tudi vi ste stopili v vrsto dobrotnikov in nam pomagali s svojim darom. Naj vam Bog po priprošnji sv. Roka obilno povrne. Za vas bomo molili in se vas spominjali pri sveti maši.

Vsem, ki boste morda še pomagali, pa že naprej tisočkrat hvala. Vas vse prisrčno pozdravljam!

Jože Kastelic,
bloški in trojiški župnik
Bloke, 28.6.1984

Pripis: Č.g. Jože Kastelic je silno delaven župnik. Takih svet danes nima veliko. Ko človek prebira njegova župnijska »Oznanila«, se mora samo čuditi. Iz njih diha globoka vera in popolna predanost Bogu in dušam. Ta vera in predanost Bogu je tudi v njegovem ročnem delovanju, ko gradi, popravlja, lepša in izboljšuje cerkve in cerkvene zgradbe. Tudi žulji na njegovih rokah so odsev gorečnosti za božje kraljestvo. Naj bodo tu zapisana samo nekatera dela.

Slovenski dan v Torontu lepo uspel

Preteklo nedeljo je je vršil v Torontu tradicionalni vsakoletni Slovenski dan, trideseti po vrsti. Tudi tokrat je zelo lepo uspel. Slavnostni govor in druge podatke bomo objavili v *Kanadski Domovini* prihodnji torek.

Ur.

lja. Tudi oni si kakor oče s pridnim študijem utirajo pota v življenje. Zaradi njih je Viktor z mirnim srcem legel k večjemu počitku.

S smrtjo dr. Viktorja Antolina smo Slovenci izgubili veliko osebnost. Ker pa verujemo v božje občestvo, smo lahko prepričani, da ima slovenska bodočnost v njem velikega zagovornika pred prestolom Vsemogočnega.

P.M.

Otmar Mauser:

DOPOLNILO

Napovedi trpljenja so se izpolnile!
Sin človekov na križu je umrl,
Njegov glas v sovraštvu je zamrl,
a iz Krvi Njegove, sadike nove so vzkalile.

V cvetju novem svet so razsvetlile,
duhá bogastvo odslej je naša dediščina,
z nami raduje se nebeška bratovščina,
da trte naše bogat plod so obrodile.

S Teboj na križu naš narod je trpel,
življenja mlada darovana so bila v Tvojo slavo,
pomagaj, da med brati bomo našli spravo,
in da narod naš, v svobodi, miru in ljubezni Tvoji
bi živell

ODMEVI S PRERIJE

LETHBRIDGE, Alta. - Drugo nedeljo v juliju se je skupina 9 Lethbridge-anov podala na žeganje v East Heleno, Montana, kjer pod zvonom slovenskih apostolov sv. bratov Cirila in Metoda pase ovčke (vmes gotovo tudi kakšnega trdoglavega koštruna) naš dobri znanec g. Jože Mavsar. Odzvali smo se njegovemu prijaznemu povabilu in z njim in zlasti z njegovimi farani preživeli dva res lepa in prijetna dneva. To žeganje že nekaj let sem zbere ne le njegove farane ampak tudi goste iz bližnjih in oddaljenih fara, zlasti tistih, kjer je g. Jože prej služboval in so se farani res prijateljsko navezali nanj. Poleg Kanadčanov so bili gostje iz krajev: Great Falls, Butt, Missoula, Bozeman (vsa mesta v Montani) in več manjših krajev.

V soboto je bilo snidenje študentov, ki so tekom zadnjih 50-ih let obiskovali farno šolo. Menda jih je bilo okoli 200, obeh spolov in različnih starosti. Po sv. maši so imeli popoldne v mestnem parku lep piknik, srečanje s pomenki in spomini, z jedačo in pijačo, orkester je pa skrbel za srbeče podplate.

V nedeljo se je praznovanje kar nadaljevalo z žeganjem. Dva ponosna mlaja sta stala med cerkvijo in župniščem, debli oviti s slovenskim trakom (neomadeževanim z zvezdo), med njima pa razpet velik napis: Dobrodošli in Welcome.

Škofija obhaja letos stoletnico ustanovitve, fara pa 60-letnico obstoja. Mladi škof Eldon F. Curtiss (50 let star oz. mlad) je, kot verjetno mnogi že veste, po mami Tržičanki slovenskega porekla. Bil je glavni celebrant in je del maše bral v slovenskem jeziku. Berilo je bral v hrvaščini gost, duhovnik g. Jernej Svete, vsi pa smo peli pesmi »Lepa si lepa roža Marija« in »Marija skoz življenje« v slovenščini in angleščini.

K lepi slovesnosti je pomagalo krasno vreme, tako, da se

je maša brala ob cerkvi na prostem. Nad 500 udeležencev se je nato popoldne ob obilni jedači in različni pitni mokroti veselilo družabnega žeganja. Dva harmonikarja v slovenskih narodnih nošah (eden je bil g. Ron Smith) sta skrbela za neprestano muziko, tako, da so se nekateri pari veselo zavrteli, vmes pa smo mi s staronaseljenci iz vseh vetrov prepevali lepe slovenske narodne pesmi in seve še in še kramljali z njimi. Bilo je popoldne obujanja starih spominov, še tistih med obema vojnama.

Ti staronaseljenci so ponosni na slovensko poreklo, mnogi še kar dobro govore slovensko, vsi pa vsaj delno, čeprav so v novi domovini mnogi že nad 60 let. Slovenska imena so potrjevala slovenski rod in tudi ugibanja krajev, iz katerih so prišli pred desetletji. Ime Andoljšek te nujno in takoj postavi v Ribnico, odkoder se je to ime kar razlilo po menda vseh kontinentih. Kako ne, ko pa naša Ribničanka trdi, da je po najnovejših zemljepisnih podatkih Ribničanov že cel milijon. Dobra domišljija, ali ne?

Res smo srečali družine z imeni Andoljšek, Merhar, Pugalj, Arko, Hribar, Petek itd. Ti staronaseljenci so pionirili po številnih širom Montane raztresenih rudnikih, pa vključ tujim, večkrat veri nenaklonjenim razmeram ohranili vero in delno slovenski jezik, predvsem pa ponos, da so slovenskega rodu. Prijateljsko so povezani v farnem življenju in s podjetnim, skrbnim in priljubljenim g. župnikom Jožetom Mavsarjem, ki je seve med njimi res vesel farnih in svojih uspehov.

Žeganje je bilo vsestransko odlično organizirano, pač dober vzgled in vpliv g. Jožeta, ki ob različnih prilikah dobiva prostovoljne odzive za delo in pomoč. Tudi Lethbridge-čani smo doprinesli, posebno s pesmijo, k veselemu razpoloženju in bili še po pikniku na večer povabljeni na domove

(Dalje na str. 6)

Kanadski rojaki! Poročajte o društvenih in osebnih novicah v Ameriški Domovini!

KOLEDAR PRIREDITEV

V »Koledar« pridejo prireditve društev in drugih organizacij, ki objavljajo v »Imeniku društev« vsak mesec. Vključene so tudi prireditve, ki so v uredniškem mnenju koristne za našo skupnost.

AVGUST

12. – Belokranjski klub priredi piknik na Slovenski pristani. Igra Toni Klepec orkester.

12. – Ohajska KSKJ društva priredijo »Ohijski dan« piknik na farmi sv. Jožefa na White Rd.

18. – Balincarski krožek Slovenske pristave priredi večerjo na SP. Serviranje od 6. zv. Po večerji zabava.

19. – ADZ priredi »Družinski dan« na svojem letovišču v Leroyju, Ohio.

19. – S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi drugi piknik v Triglavskem parku.

25. in 26. – Tretji Festival slovenske folklorne v Ameriki na ADZ-AMLA letovišču. Prireja ga Slovenski folklorni inštitut. Od 1. ure pop. dalje sodelujejo folklorne, pevske in glasbene skupine iz ZDA in Kanade.

SEPTEMBER

8. – Od 10. dop. do 12. opoldne ogled tiskarne Ameriške Domovine, popoldne simpozij na Slovenski pristani o bodočem razvoju tega lista. Sledilo bo kosilo oz. večerja.

9. – Prijatelji Ameriške Domovine priredijo »Dan Ameriške Domovine« na Slovenski pristani. Ob 10. uri dop. daruje škof Pevec sv. mašo pri kapelici, sledili bodo družabno srečanje, kosilo, kratek program in prosta zabava oz. piknik.

Oglašujte v Ameriški Domovini! S tem boste pomagali sebi in tudi našemu listu!

9. – ADZ priredi »Pečenje školjk in stejkov« na svojem letovišču v Leroyju, Ohio.

15. – Slovenska folklorna skupina Kres priredi program slovenskih narodnih in umetnih plesov v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

16. – Oltarno društvo fare Sv. Vida priredi kosilo v dvorani pri Sv. Vidu.

16. – Vinska trgatev na Slovenski pristani.

23. – Društvo SPB Cleveland priredi romanje v Frank, Ohio.

23. – Slovenska folklorna skupina Kres ponovi program slovenskih narodnih in umetnih plesov v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

29. in 30. – Ohajska KSKJ federacija praznuje 90. obletnico ustanovitve KSKJ, v avditoriju pri Sv. Vidu.

30. – S.K.D. Triglav, Milwaukee, Wis. priredi vinsko trgatev v Triglavskem parku.

OKTOBER

6. – Fantje na vasi priredijo 7. letni koncert, v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Pričetek ob 7. uri. Za ples igra Alpski sekstet.

7. – St. Clair Rifle klub prireja pečenje školjk na Lovski farmi, 6599 Ravenna Rd. (Rt. 44). Pričetek ob 1. pop.

13. – Klub upokojencev v Nevburgu-Maple Hts. priredi večerjo in ples v Slovenskem narodnem domu na E. 80. St. Igra Ed Buehner orkester.

20. – Tabor DSPB Cleveland prireja svoj jesenski družabni večer v Slovenskem domu na Holmes Ave. Za zabavo in ples igra orkester Veseli Slovenci.

20. – Pevski zbor Glasbena Matica priredi koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

21. – Občni zbor Slovenske pristave.

28. – Slomškov krožek priredi kosilo v dvorani pri Sv. Vidu. Serviranje od 11.30 do 1.30 popoldne.

NOVEMBER

3. – Štajerski klub priredi veselo Martinovanje v dvorani sv. Vida. Igrajo Veseli Slovenci.

10. – Belokranjski klub priredi Martinovanje v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

10. – Pevski zbor Jadran priredi svoj jesenski koncert v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

11. – Slovenski šoli pri Sv. Vidu in Mariji Vnebovzeti se spominjata 25. obletnice smrti dr. Gregorija Rožmana.

16., 17. in 18. – Novemberfest pri Sv. Vidu.

Škof Rožman buri partizanske duhove

Nova revija, ki izhaja že nekaj časa v Ljubljani, je nastala »v težnji po maksimalni odprtosti, kot prizadevanje po stalnem soočanju različnih mnenj in pogledov...« (Peter Vodopivec »Književni listi«, Delo, dne 28. junija 1984).

Zvesta tej osnovi sta v imenu uredniškega odbora omenjeni Peter Vodopivec in dr. Taras Kermauner duhovniku dr. Rudiju Konciliju – sinu partizanskega prvoborca – zastavila vprašanje o pok. ljubljanskem škofu dr. Rožmanu (Nova revija 22/23, str. 2551). Dr. Koncilija je bil mnenja, da je treba razširiti in poglobiti zgodovinsko sodbo o tem spornem škofu in vzeti v poštev vse njegovo življenje, tudi tisto versko med okupacijo in njegovo karitativno dejavnost v istem času (npr. posredovanje za zaprtega komunističarja Toneta Tomšiča). Dr. Koncilija si želi vsestranske ocene neke osebnosti in se sprašuje, ali so enkrat dane ocene večne. Ali ni razvoj človeške zavesti ravno v tem, da daje vsak čas in vsaka generacija svoje ocene, temelječe na novih analizah, te pa spet na novih predpostavkih.

Pri tem se je dr. Koncilija skliceval na prof. dr. Metoda Mikuža (odpadlega duhovnika op. ur. KG), ki naj bi bil svojim študentom poudarjal, da »o Rožmanu še ni izrečena dokončna sodba zgodovine«, hkrati pa sam omenil, da te sodbe ni mogoče izoblikovati s časnikarskimi polemikami, marveč le z znanstvenim raziskovanjem. Ob domnevi, da je na Rožmanove odločitve med drugim vplival tedanji stalinizem slovenske partije se pa strinja s Kocbekom, ki je zapisal leta 1941 v reviji *Dejanje*, da se mora svoboden človek

postaviti najprej na zgodovinsko in šele potem na ideološko stališče.

Ta intervju z dr. Koncilijo o škofu Rožmanu pa je sprožil val polemik, ki še trajajo in so se sprevrgle v obtožbe in protiožbe, pri katerih pa očitno ne gre toliko za »rehabilitacijo« škofa Rožmana kot za medsebojno obračunavanje in skrit napad na sedanjega slovenskega ministra za kulturo Matjaža Kmecla in na samo *Novo revijo*.

Kakih dobrih pet mesecev po objavi tega razgovora z dr. Koncilijo sta namreč dva profesorja ljubljanske univerze Andrej Kirn in Leo Šešerko – Taras Kermauner ju imenuje nestrpeža in »vohljača« – naslovila na ministra Kmecla vprašanje, kako lahko *Novo revijo* uskladi s svojim partijskim prepričanjem. Šlo je torej za neke vrste denunciacijo, ki naj bi partijski vrh opozorila, da s Kmeclovo ideološko premočrtnostjo ni vse v redu.

Omenjena Kirn in Šešerko sta že v času, ko je nova revija nastajala, imela do nje odklonilno stališče. Sam Kirn je zapisal: »Nisem imel nič proti njenemu rojstvu, pač pa sem polemiziral proti nekaterim stališčem v njeni programski zasnovi.« Zadeva s škofom Rožmanom jima je zato prišla zelo prav, da sta po svojih na-

sprotnikih (ali tekmečih) udarila tako, da sta jih obtožila, da hočejo rehabilitirati škofa Rožmana, čeprav je iz razgovora z dr. Koncilijo razvidno, da je šlo le za zahtevo, naj se polpretekla zgodovina piše objektivno.

Obema dogmatičnima komunistoma pa dr. Kermauner ni ostal dolžan odgovora. V *Ljubljanskem dnevniku* (16. junija 1984) jima je krepko odgovoril in ju opozoril, da ni ostvarljiva njuna želja po restavraciji stalinizma. V *Delu* jima je odgovoril tudi prof. Kmecl, že omenjeni Peter Vodopivec pa pravi (Delo 28. junija 1984): »Za zgodovinski spomin ni pomembno le, kako so ljudje nekdanj ravnali, temveč tudi, zakaj so ravnali tako kot so. Misel, da mora slovensko zgodovino pisati kritično raziskovati družbeno politične osnove in politiko slovenskega kolaboracionizma med drugo svetovno vojno, za zgodovinarja že nekaj časa niso več sporna... Nekatero raziskavo so že opravljene in zasnovane so ambiciozni raziskovalni načrti: brez težnje po »rehabilitiranju« kogarkoli in v prvi vrsti z željo po ugotovitvi dejanskih razmer in dejanskega stanja. Kirnov in Šešerkove opombe pa dajo slutiti, da ta pot ne bo povsem enostavna.«

– ej v *Kat. glasu*
(5.VII.1984)

Spor med hrvaško in srbsko partijo

GORICA, It. – V zahodnem demokratičnem svetu je povzročilo precejšnje iznenadenje in zbudilo zanimanje zaradi spora, ki se je pojavil med hrvaško in srbsko Zvezo komunistov. V Srbiji je namreč skupina intelektualcev, ki zelo odkrito in tudi drzno kritizirajo Zvezo komunistov in njeno povojno politiko, tako kulturno kot gospodarsko. Srbska partija pa k temu molči.

To je nagnilo hrvaško ZK, da je početje srbskih intelektualcev preresetala na posebnem zasedanju centralnega komiteja v Zagrebu 23. maja. V ta namen so v Zagrebu pripravili 237 strani dolgo »poročilo«. V njem obsojajo početje srbskih razumnikov in molk srbske ZK. To se pravi, da je hrvaška ZK posegla na področje srbske ZK: ena partija je obsodila drugo.

V preteklosti se kaj podobnega še ni zgodilo. Samo Tito si je drznil poseči v slične spore ob pojavu »nacionalističnih, liberalnih in deviacionističnih« sil v začetku 70-ih let, tako v Sloveniji (Stane Kavčič) kot na Hrvaškem (Slavka Dapčević-Kučar) kot tudi v Srbiji (Koča Popović). Takrat je Tito zavrnil proces demokratizacije in liberalizacije v jugoslovanski ZK. Toda bil je Tito, tj. nesporen razsodnik v partiji. Sedaj pa ni več maršala Tita, ki bi slične spore reševal. Morali bi jih reševati v sporazumnem dogovarjanju kot se vedno poudarja v jugoslovanskem samoupravljanju.

Srbski intelektualci se niso dali ustrahovati in so »poročili-

lo« hrvaške partije in njeno kritiko na račun srbske inteligence natisnili in jo dali v javnost v Beogradu. Tu je posegla vmes policija in je natisnato »poročilo«, ki bi bilo moralo ostati tajno, zaplenila.

V krogih srbske inteligence je sploh veliko vrenja in upornosti. To pričajo aretacije številnih intelektualcev. Razni med njimi so začeli z gladovno stavko.

V spor se je vmešal tudi *Komunist*, uradno glasilo jugoslovanske ZK. Ta ni dal prav hrvaškemu »dogmatikom«, temveč trdi, da ne gre reševati sporov med partijami s čistkami, ampak z medsebojnim dialogom. Tako nastajajo poleg težav v gospodarstvu še težave v odnosu med partijami.

Katoliški glas
5.VII.1984

Inflacija v Sloveniji

Po podatkih, objavljenih v *Delu* 14. julija, so bile cene na drobno v Sloveniji junija letos za 53,8 odstotka večje kot junija lani. Slika cen na debelo pa je bila še slabša: v istem časovnem razdobju so bile višje kar za 68,3 odstotka.

Dalje, še vedno pada življenjski standard prepročnega Slovenca. Po zbranih podatkih so bili realni osebni dohodki Slovencev 31. maja letos za 4,5 odstotka manjši kot so bili 1. januarja 1984.

Slovenija kot republika še vedno uspeva glede izvoza blaga na tuje. Slovenija ima zunanjetrgovinski presežek.

Slovenske cerkve popravljajo

S. EUCLID, O. - Ameriška Domovina je objavila že nešteto prošanj za prispevke pri popravilju slovenskih cerkva. Župniki in sorodniki iz Slovenije se obračajo na »bivše farane« in apelirajo na spomine na domačo faro!

Prošnje so vedno podprte z enakimi utemeljitvami: «...stroški so za našo faro prehud udarec. Saj, fara je res velika, ljudi pa malo, posebno pa še dobrih. Na žalost nam je ta strašna vojna uničila toliko dobrih ljudi. Ostalo je veliko takih, ki ne poznajo usmiljenja za božjo čast in Boga. Njim hiša božja ni potrebna. Samo milijoni za njihovo materialno življenje, so briga njihovega življenja.»

Nam po svetu prihaja na misel: zakaj naj bi mi podpirali in zidali cerkve po Sloveniji, saj imamo svojih cerkvenih skrbi dovolj? Naše farne dajatve so velike, neprestano prejmemo kuverte za katoliške šole, katoliško izobrazbo, karitativne ustanove, misijone, pomoč cerkvam po svetu, sv. očeta...itd. Tukaj cerkve podiramo, ko se mi preselimo v boljša predmestja. Ali pa jih prodamo drugim veram in jih včasih celo spremenimo v dvorane za tombolo, ko poleg njih zgradimo nove, bolj ustrezne novim časom. Zakaj tam popravljajo stare, razpadajoče cerkve, ki niso v središču dnevnega življenja, niti ne odgovarjajo sodobnim zahtevam?

Upravičeno nam prihajajo na misel predsodki.

Kako naj rešimo te predsodke in sami sebe pregovorimo, da se pozitivno odzovemo takim prošnjam?

V slovenskih cerkvah smo mi ali pa naši starši, prejeli prve temelje vere. Če nam še ta ista vera pomaga živeti bolj popolno življenje v novem svetu, potem smo še vedno povezani s tistimi cerkvami!

Cerkvena poslopja v Sloveniji danes niso samo prostor bogoslužja; so zunanja opora vernim ljudem, ko okoli njih buta razburkano morje brezbožja in materializma. So kakor rešilni čolni ali neumajane skale, na katerih se reši marsikatero zablodeno življenje.

Čeprav te cerkve stojijo na osamljenih krajih, so priča nešteti, tlečim iskram še neizgubljene vere v mnogih naših rojakih, ki drugače »uradno«

ne verujejo več! Pojdite v kako malo slovensko vasico na Božič, Veliko noč, Veliki ali Mali Šmaren ali žegnanje! Cela vas, vsi bližnji travniki in dvorišča so napoljnjeni z avtomobili iz bližnjih ali daljnih mest. Bivši farani so prišli »na izlet« ali pa »obiskati« sorodnike in so zraven našli pot v cerkev, da prisostvujejo cerkvenim obredom, procesijam, misijonom ali krstom.

Stare cerkve po Sloveniji so danes vidni, zunanji znaki, da vera še živi. In bodo verjetno ostale tiste zvezde vodnice, ob katerih bodo nešteti brodolomci našli smer v varno pristanišče - k Bogu.

Mlad župnik, rojen po vojni, popravlja čez 400 let stari simbol vere pri Sv. Vidu (Žilce) nad Cerknico na Notranjskem. Njegovo navdušenje za božji hram je vrnilo že veliko malodušnežev v resnejše življenje. Gospod zasluži podporo vseh, ki v slovenskih cerkvah ne vidijo samo kamen, umetnine ali kakó udobno živijo katoliški duhovniki, ampak dela Božje Previdnosti, ki nas skuša - dostikrat po čudnih potih - pripeljati ob koncu življenja tja, kamor spadamo!

Č.g. Jože Tominc,
61380 Cerknica
Žilce, Jugoslavija

bo z veseljem sprejel še tako malenkosten dar.

Pri delu za našo rojstno faro pa mu bomo tudi me rade pomagale:

Heda M. Sfiligoj,
1535 Sheridan Rd.,
S. Euclid, OH 44121
(216) 382-1596

Vlasta Radišek,
"Vlasta's Art Gallery",
22744 Shore Center Drive,
Euclid, OH 44123
(216) 261-6011

Ana Novak,
27042 Tungsten Rd.,
Euclid, OH 44132
(216) 731-3812

ISKRICE

Nikogar ni mogoče orisati z eno samo zgodbo.

I. Sekulić

Ameriška Domovina
druži Slovence
po vsem svetu

Na pikniku MZA, Cleveland, na Slovenski pristavi

V nedeljo, 8. julija, je bil na Slovenski pristavi pri Clevelandu tradicionalni piknik Misijonske Znamkarske Akcije oz. MZA. Zbralo se je veliko rojakov, prišel je med številnimi gosti tudi duhovni vodja MZA č.g.

Karel Wolbang iz Toronta. O pikniku je č.g. Wolbang obširno poročal v MSIP pretekli petek, ni pa bilo prostora za sliko, posneto na pikniku, ko so popoldne peli litanije pri kapelici.

(Slika: James Debevec)

Mrkogleda Praga

BUENOS AIRES, Ar. - Obisk Prage je zanimivo, ne pa veselo doživetje. Kdor je poznal Pražane iz prejšnjih, svobodnejših časov, je danes boleče razočaran nad njimi. Včasih radostne, prijazne obraze poličnih pešcev nadomeščajo danes mrkogleda, včasih celo neprijazna, nemara žalostna obličja. Tako nastrojenje postaja danes dominantna nekoč gospodarsko in kulturno prizadevna naroda, ki mu nasilje parih desetletij hromi razpoloženje, voljo za dejavnost in značilnosti narodovih značajnih prvin.

Z ljudmi vred postajajo žalostna tudi pročelja hiš in palač. Kdo naj jih vzdržuje? Posameznikom so jih že davna zaplenili ali razlastili, država pa ne trati svojih proračunskih postavk za take buržujske namene. Tudi rogovgradnje ne rešujejo estetskega problema: dolgočasne in nelepe so vsaj ne v sicer lepo naravo. A ne samo to. Pomanjkljivo je največkrat preskrbljeno za potrebne trgovine, otroške vrtce; zveze so slabe, telefonskih napeljev ni, dvigala se kmalu pokvarijo in ostajajo dolgo nepopravljena, celo vode zmanjkuje včasih.

Pomanjkanje stanovanj sili ljudi, da se potegujejo za karkoli, da le dobijo svoj dom, kar vselej ne uspe ali šele po dolgotrajnem prizadevanju. V mestu samem je večina stanovanj v novih zgradbah dodeljena prišlekom iz provinc, ki so dobili državne namestitve in delavcem po podjetjih. Posebej veliko je med njimi policajev. Poleg tega ima policijska šola zgrajenih več stolpnice za svoje ljudi. Po tem sistemu ostane za 35.000 ostalih reflektantov, včlanjenih v stavbnem združenju, kvečjemu par ducatov stanovanj na leto.

Že nekaj časa prihaja iz komunističnega Vietnama močan dotok sezonskih delavcev. Po tovarnah in gradnjah jih je poleg Kubancev še par stoti-

soč, čeprav ugotavljajo gospodarstveniki, da bi pri smotrnejši organizaciji zadoščale domače delovne sile. Med enim in drugimi pride večkrat do navzkrižij in sporov! Tujci imajo prednost pri nakazovanju stanovanj, domačinom zmanjšujejo možnosti pri nakupu težje dosegljivih dobrin, najsi gre za kak živež, bicikle, motorna kolesa ali druge industrijske izdelke. Vietnamcem in Kubancem pripisujejo tudi širjenje posebno trdovratne vrste sifilisa. Kadar pride do dejanskih spopadov z domačini, celo policisti niso kos v gverili izvežbanim azijskim.

Kot v Sovjetski zvezi velja tudi po njenih satelitskih državah načelo prednosti pri razdeljevanju dobrin. Tako tudi na Češkoslovaškem. Izvoljenci imajo pravico do posebnih sanatorijev, do inozemskih zdravil, privatnih kinematografov, do posebnih lovišč, zdravilišč in letovišč, do bogatih stanovanj in vil, celo do posebnih konzerviranih jedil, katera so zaradi kemičnih dodatkov zanesljivo neškodljiva. Navadnim smrtnikom ostanejo manj zanesljivo zdravi produkti, nekateri z nalepko: Neprimerno za majhne otroke.

V inozemstvo smejo potovati le zanesljivi politiki, gospodarstveniki in znanstveniki na zasedanja, kongrese in podobno. A vsi pod nadzorstvom in nekateri s posebnimi naročili tajne policije. Pravtako je tudi vsa kulturna dejavnost (književnost, upodablajoča umetnost, glasba, i. dr.) pod partijskim nadzorstvom. Res je, da

se včasih pojavljajo kaka književna dela v samoizdaji. Taka, ki obidejo cenzuro. Izšla so že zbrana dela prepovedanih filozofov, nekaj zgodovinskih, političnih in literarnih izdaj, leksikon preganjanih pisateljev itd. A vse to vzame poleg disidentskih krogov na znanje le še - policija. In ukrepa po svoje.

Kljub temu, da napreduje v svoji karieri tudi tu kot drugod v socialističnem svetu le član partije, se mnogi odpovedo tej možnosti, da lahko ohranijo vsaj nekaj osebne svobode. Čeprav partija kdaj pa kdaj vajeti malo popusti, da jih potem močnejše znova nategne, so opazovalci mnenja, da po zatrtem reformacijskem uporu leta 1968 vsaj pol stoletja ni misliti na kake pomembnejše spremembe. Vse pogosteje se pojavljajo članki, ki zagovarjajo in opravičujejo s pseudomarksističnimi teorijami o stapljanju narodnih kultur v eno samo »napredno socialistično družbo«.

Češkoslovaška je danes povsem zaslužena Sovjetski zvezi z vsem svojim gospodarskim, industrijskim, oboroževalnim in kulturnim potencialom. Slej ko prej je namen ruskih potentatov razširiti svojo oblast po svetu. Češkoslovaška je le eden od vzvodov, preko katerih se Rusija vzpenja proti vrhu svojega pohlepnega osvajanja.

Ni čudno, če danes nekdanji ponosni Pražani mrkogleda pešajo po svojih cestah.

kk. v Svobodni Sloveniji

Žilce (Sv. Vid) 846m

Grdina Pogrebna Zavoda

531-6300
431-2088

17010 Lake Shore Blvd.
1053 E. 62nd St.

Grdina Trgovina S Pohištvom

531-1235

15301 Waterloo Rd.

»Počasna smrt brez vročine«

Nove raziskave arterioskleroze – Visok krvni tlak, kajenje in holesterol so krivci za nastanek te bolezni

Ker se potihoma in skrivoma razvija v notranjosti telesa in ni opaziti vidnih sprememb, so arterioskleroza – kot imenujejo zaapnitev in zatrditev krvnih žil – nazvali »skrita bolezen«. Počasi, skozi več let dela iz prožnih krvnih žil vse bolj trde in zadebeljene cevi, po katerih se kri, ta nosilka življenja, vse težje in težje pretaka, dokler se lepega dne ves sistem ne zruši. Že tisočletja pobira »skrita bolezen« velik smrtni davek.

Znanstveniki so odkrili arteriosklerozo v egipčanski mumiji in tako dokazali obstoj te bolezni pred nekaj tisoč leti. Tudi slavni Leonardo da Vinci je vedel zanjo. V svojem delu O atonomiji, ki je plod njegovih raziskav človeškega telesa, je zapisal, da otrditev arterij povzroča »počasno smrt brez vsake vročine«, ki prizadene predvsem starejše ljudi. Šele v tem stoletju pa so znanstveniki odkrili, da bolezen ni le stvar, s katero se srečujejo starejši, ampak da se lahko začne že v mladosti. In v našem času se je smrtni davek, ki ga to obolenje pobira, zelo dvignil.

Med pomembnimi odkritji je tudi ugotovitev, da je bolezen še posebno razširjena v tistih družbah, kjer imajo zelo bogat vsakdanji jedilnik, se pravi v razvitih družbah, kjer si prebivalci lahko privoščijo veliko mesa, mlečnih izdelkov, maščob itd. Potrditev takšnih ugotovitev je prinesla tudi primerjalna študija rezultatov av-

V slogi bi bila moč

Sodobna tehnologija lahko proizvede toliko hrane, da bi pokrila svetovne potrebe do leta 2050. Toda glavni pogoj za to je široko mednarodno sodelovanje, ki se mora začeti na tem področju brez omahovanja, je izjavil mikrobiolog William Davies z washingtonske univerze.

V nekem intervjuju je navedel podatek, da je svet proizvedel največ hrane (3,3 milijarde ton) leta 1975. Po njegovem mnenju bi se morala ta količina v naslednjih osemdesetih letih podvojiti, da bi zadostila vsem svetovnim potrebam, če upoštevamo rast prebivalstva. Da bi to dosegli, obstajajo možnosti, ki pa žal niso izkoriščene, pravi dr. Davies. Predlaga ustanovitev mednarodne raziskovalne ustanove, ki naj bi se nemudoma začela ukvarjati s problemi prehrane.

»Danes je na svetu ogromno raziskav o proizvodnji hrane, vendar prizadevanja znanstvenikov v raznih državah niso dovolj usklajena. Zato se dogaja, da posamezniki porabijo dolga leta za proučevanje nečesa, kar so drugi že odkrili,« pravi dr. Davies. Zato se zavzema za združevanje prizadevanj in znanja, kajti le na ta način bo lahko znanost, kar zadeva prehrano človeštva, koristna.

topsij padlih vojakov v korejski vojni. Zdravniki so odkrili kar pri 77% padlih ameriških vojakih, starih manj kot 26 let, zoženje krvnih žil, medtem ko pri padlih Korejcih arterioskleroza praviloma sploh ni bilo.

Znano je, kakšno hrano so uživali ameriški vojaki in kakšno korejski. Na eni strani močna, mesna hrana, na drugi skromna hrana, v kateri je bilo veliko riža, sadja in zelenjave.

Podobno opažajo zdravniki tudi v tistih deželah, kjer prebivalstvo živi na meji revščine, večkrat strada in skoraj ne pozna mesa.

Nastanek arterioskleroze je še vedno skrivnosten. Znanstveniki ne vedo natančno, zakaj se začne na stenah krvnih žil nabirati maščobe in druge sestavine, domnevajo pa, da se bolezen začne zaradi poškodb zelo tanke in pomembne plasti na notranji strani žil, katere naloga je omogočiti neoviran pretok krvi.

Raziskovalec Russell Ross z univerze v Washingtonu ugotavlja, da se endotelij, kot strokovnjaki imenujejo to notranjo plast, lahko poškoduje zaradi napada virusov, ki načno zavarovalno plast, na poškodbah pa se potem začne odlagati holesterol in tvoriti maščobne blazinice, kar povzroči čez čas zoženje žil. Patolog Earl Benditt je odkril povezave med virusi in poškodbami endotelija. V 8% poškodovanega tkiva je odkril prisotnost herpesnega virusa.

Drugi veliki krivec za poškodbe varovalne plasti je, kot ugotavljajo raziskovalci, visok krvni tlak. Zaradi močnejših udarcev krvi ob steni arterij prihaja do poškodb varovalne plasti, nato pa se na ranjena mesta začnejo nalagati snovi. Zelo verjetno je tudi, da na zavarovalno plast uničujoče delujejo nekatere sestavine, ki pridejo v kri zaradi rednega kajenja. Če sta povezana oba činitelja, visok krvni tlak in kajenje, potem pride skoraj zanesljivo do poškodb. Najbolj ogrožena mesta so tista, kjer se arterija cepi v dvoje ali več žil. Tu nastajajo vrtničenja, ki prav tako lahko poškodujejo endotelij.

V zdravem tkivu arterij se takšne poškodbe naravno zacelijo, kadar pa je v krvi veliko holesterola, sestavin od tobačnega dima in nekaterih drugih snovi, je proces celjenja lahko močno otežen ali pa sploh onemogočen. Takrat se začne nepopravljive poškodbe in vse, kar jim sledi.

Direktor oddelka za raziskavo arterioskleroze na južnokaliifornijski univerzi dr. David Blankenhorn pravi, da se že začete poškodbe in že nastale naslednje zmanjšajo z nekaterimi zdravili, primerno dieto in redno telesno aktivnostjo, vendar pa nobeno zdravljenje in kasnejše ukrepanje še zdaleč ne zaleže toliko, kot zmore

ANDREJ KOBAL

SVETOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE

(nadaljevanje)

Umerjenih korakov, pazech, da ji hrana ne pade iz rok, se je približala kravi, se ji pobožno priklonila in ponudila, da je žival jedla iz njenih okrašenih rok. Ko je krava jedla, so se ženski premikale ustnice; mogoče je potihom molila. Dama ni videla človeka, ki je stopinjo pod njo umiral od gladi. Strmeli smo v neverjetnosti.

»Milostljivi Bog!« je vzklikala gospa Temple. Od začudenja in zgražanja ni mogla zapreti ust. »Kje smo?«

»V Indiji.«

Veliko sem čital o deželi in vedel o duhovnih nazorih prebivalstva, ki so nemalo v navzkrižju s krščansko moralno o usmiljenju do sočloveka, toda ta prvi prizor ob obisku Indije se mi je vtisnil v spomin kot simboličen za deželo.

V skrivnostni duhovni pobožnosti je dama dala kravi zalogaj, ni pa obrnila pogleda na umirajočega od gladi. Krava, oziroma govedo, se pač časti v Indiji kot nekaj božanskega.

Indijski izobraženec sicer protestira proti takemu tolmačenju, češ da ni res, da bi kravo častili; samo spoštujejo jo, ker daje mleko in služi za vprego. A tudi če je le spoštovanje, je pretirano. V Indiji je več goveje živine kot povsod drugod po svetu. Sestrane črede se pasejo po izsušenih poljih in zahajajo v mesta in vasi kot izgubljeni psi brez lastnika. Ubiti govedo za meso je prepovedano.

Ko pride krava na vrt in popase zelenjavo, jo ljudje skušajo zvbati proč; nikakor pa je ne odganjajo od solate in zelja s pretepanjem. Spoštovanje res sega v češčenje. Mogoče bi moral vrtnar biti božanstvu hvaležen, če ga je krava počastila z obiskom nasadov in mu uničila grede.

Bombay je veličastno, bogato in lepo urejeno mesto, manj indijsko in bolj zahodno kot Kalkuta. Obe milijonski središči sta iz novejših časov, začeti in zgrajeni v dobi angleškega kolonializma, torej novi in moderni po vzorcih zahodnih velemest.

Na prvi pogled ni opaziti nič narediti preventiva.

»Skrita bolezen« je prav to, kar izraža njen pridevek: težko jo je pravočasno zapaziti. Ko se javijo bolečine v prsih ter druge težave, ki opozarjajo na že resno zoženje žil in pomanjkljiv pretok krvi do pomembnih organov, kot sta srce in možgani, je ponavadi vsa škoda že povzročena.

orientalskega, a ljudje in njih šege so nas hitro prepričale, da nismo v mestu Angležev, ki so ga zgradili. S komerkoli smo imeli opravka, je govoril angleško, dejal bi indijsko-angleško, skoro književno in povsem razumljivo, ampak s tujim, pojočim naglasom.

Za ogled mesta je upravnik hotela priporočil vodnika. Na razpolago turistom je imel več izobraženih mladih mož. Izbral sem mogoče ne najbolj poučenega o Ecmbayu.

Zanj sem se odločil zaradi imena. Pisal se je Kumar kot dva moja sošolca v Cerknem. V Indiji je ta priimek precej splošen, kot mi je mladi gospod povedal. Dejal je, da je po rodu iz Trivanderuma v južni Indiji, kjer je končal univerzo s častno diplomom iz angleške literature. Ker ni bilo priložnosti za zaposlitev na jugu, je prišel v Bombay. Dasi še ne dolgo v mestu, je njega zanimivosti poznal dovolj za naše potrebe.

Bil je dober vodnik, govoril je skoraj neprestano, a ves čas vmešaval politične opazke proti kapitalizmu in ameriškemu imperializmu. Za vse nadloge v Indiji in v Aziji sploh, za revščino, zaostalost in brezposelnost je krivil angleški kolonializem in Ameriko ter ponavljal propagandna gesla, kakršna sem slišal drugod po Aziji.

Z vprašanji o Bombayu smo ga prekinjali, a dosledno je našel priložnost za svoje opazke o hinavski zahodni demokraciji in o pravičnosti in človečanskih idealih pod ruskim in kitajskim komunizmom. Ugovori, posebno od jezne gospe Temple, niso nič izdali. Odslovil sem ga v botaničnem vrtu, ko je lomastil po Angležih s trditvami, da niso v letih kolonializma nič storili za Indijo.

»Tako lepega botaničnega vrta, kot je ta, nisem videl drugod na svetu, niti na Angleškem. Pri vrodu je napisano, da so ga posadili in razvili v imenu kraljice Viktorije. Za vrt se morate vseeno zahvaliti Angležem.«

Vodnika sem plačal za cel dan, da se ga znehim. Gospa Temple je rekla, da ni prišla v Indijo poslušat, kako hudobni smo v Ameriki.

Vrt je tedaj slovel po lepoti gojenega rastlinstva, še bolj pa po upodabljanju živali. V posebnem oddelku so bile neke vrste kostenice, mešane z nasadi drobnolistnega bršljana; rasle so tako, da so upodabljale različne zveri: slone, kamele, žirafe, leve, bivole, krokodile in namišljene mitološke pošasti.

sti.

Oblike v tem zverinjaku med drevjem, cvetočimi grmi in gredami so bile točne, kot da bi bile resnične živali; le barva je bila zelena. Od blizu se je videlo, da je vsaka skrbno obstrižena vejica pritrjena z žico k drogom v notranjosti »kipa«. Sinova se dolgo nista mogla nagledati te posebnosti.

Posebnost v Bombayu je grad na vzvišenem holmu sredi mesta. To je lastnina ne številnega, a zelo bogatega plemena Parsov (od besede Perzi ali Perzijci). Ti so kot trgovci, bankirji in veleposestniki razkropljeni po vsej Indiji. Bombay je njih kulturno, trgovsko in versko središče. Verujejo v enega boga; mrličev ne pokopavajo ali sežigajo, temveč izpostavljajo trupla ujedam.

Nad gradom sega visoko v zrak ogromen stolp z vodornim vrhom. Okoli njega ne prestando krožijo in se vanj zaletavajo jate ujed, jastrebov, velikih kakor neke vrste puran. Te nelepe ptice z dolgim neporaščenim vratom, močnim kljunom in kremplji so »pogrebnički«; žleb, speljan s stolpa v reko pod holmom, pa služi za odstranjevanje kosti. Nepopisno stokajoči vrišč stotine ujed, ki letajo okoli njega, je delal vso okolico odvrtno.

Ne posebno prijetni so bili nadaljnji razgledi. Mestna uprava je zaradi pomanjkanja vode že pod Angleži zgradila javno pralnico. Tudi ta nam je bila novost; posebnost Bombaya.

Cementirana izdolbina ob treh mestnih blokkih je imela vdelenih na stotine dolgih korit. Z ulice se je nudil pogled na ta prizor, kot da je pod nami igrišče s tisoči napol nateglih moških in žensk.

Zaradi sopare, dišeče po milu, smo krenili v stransko ulico v smeri proti hotelu, a smo malce zašli. V tej ulici pritličnih hiš ni bilo prodajal ali glavnih vhodov in tudi oken ne. K vzvišenemu prostoru, kjer bi imelo biti okno, so k odprtini vodile stopnice. Na blazini v odprtini z odgrnjeno zaveso je kakor za razstavo sedela v oknu nališpana ženska v živo pisani halji.

Za prvo druga, tretja, vsaka z vidnim ležiščem v ozadju. Bilo jih je toliko, kolikor bi navadne hiše imele oken, vse z istim prizorom. Molčali smo. Na vprašanja sinov, zakaj sedijo ženske v odprtinah, sem imel hiter odgovor, da so vedevalke. Dalje nista izpraševala, čeprav je zgrešena ulica vodila v drugo, še daljšo in so se prizori z odprtini namesto oken nadaljevali vse do hotelskega bulvarja.

Za potovanje iz Bombaya v Delhi smo se poslužili železnice čez Barodo in ob Dekanski puščavski planoti. Ta proga je nekdanj slovela kot višek angleške inženirske dosege in še danes služi kot najboljša prometna žila podkontinenta.

Rojakil Priporočajte Ameriško Domovino svojim slovenskim prijateljem in znancem!